

RĪGĀ

2021. gada 23. jūlijā
Nr. 1-23/106
Uz 20.07.2021. Nr. 203/3-2

Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei

neplpadome@neplpadome.lv

agnese.strautina@neplpadome.lv

Par 2022. gada sabiedriskā pasūtījuma uzdevumu izstrādi

Latvijas Finanšu nozares asociācijā (turpmāk – Asociācija) 2021. gada 20. jūlijā ir saņemta Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes vēstule, kurā lūgts sniegt viedokli un priekšlikumus nākamā gada sabiedriskā pasūtījuma uzdevumu izstrādei, norādot informāciju un tēmas, kas ir aktualizējamas finanšu nozarē.

Uzskatām, ka sabiedriskā pasūtījuma ietvaros būtu nepieciešams paaugstināt Latvijas iedzīvotāju finanšu pratību, uzlabojot iedzīvotāju kompetences un veidot ilgtspējīgu finanšu pratības kultūru, tāpēc aicinām izvērtēt zemāk minētos priekšlikumus 2022. gada sabiedriskā pasūtījuma plānam:

- 1. Iedzīvotāju informēšana un izglītojošu raidījumu / sižetu radīšana, kas brīdina iedzīvotājus par finanšu krāpnieku shēmām un par iespējām izvairīties no krāpšanas gadījumiem.** Vēlamies uzsvērt, ka būtiski zaudējumi rodas arī no investīciju krāpšanas, kur liela loma ir finanšu pratībai – iedzīvotāji neapzinās kā veidojas finanšu aktīvu atdeve (peļņa), iekrītot krāpnieku solījumos ar pāris tūkstošiem nopelnīt desmitus un simtus tūkstošu eiro. Šobrīd Asociācijas apkopotā informācija uzrāda, ka izplatītākās krāpšanas tipoloģijas ir telefonkrāpšana un investīciju krāpšana, kur iedzīvotājiem tiek piedāvāta investīciju ieguldīšana apšaubāmās virtuālās interneta platformās. Atsaucoties uz Valsts policijas publisko informāciju, zaudējumu apjoms investīciju krāpšanā pārsniedz septiņus miljonus eiro. Nav novērojama tendence, ka šādu un citu krāpšanas gadījumu skaits un apmērs mazināsies, tādēļ būtiski ir turpināt informēt un izglītot sabiedrību. Asociācijas ieskatā, svarīgi būtu sasniegt maksimāli lielu iedzīvotāju skaitu, t.sk. jauniešus, seniorus un mazākuma tautību valodās runājošos.
- 2. Jauniešu izglītošana finanšu pratības jautājumos,** veidojot jauniešos izpratni par drošību digitālajā finanšu vidē, kā arī attīstīt uzkrāšanas un ieguldījumu prasmes. Jaunieši ar šiem jautājumiem saskaras ikdienā, tādēļ īpaši svarīgi ir risinājumi, kas ļauj minētās prasmes un zināšanas attīstīt aizraujošā veidā. Papildus aspekts ir izglītēt jauniešus nekļūt par “naudas mūļiem”, cilvēkiem, kas vieglprātīgi ļauj krāpniekiem izmantot savu bankas kontu noziedzīgi iegūtas naudas legalizēšanai. Bieži vien šādi cilvēki sabojā savu reputāciju un nākotnē saskaras ar grūtībām izmantot dažādus finanšu pakalpojumus.
- 3. Iedzīvotāju izglītošana par pensiju sistēmu, tās ilgtspēju un saistību ar godprātīgu nodokļu nomaksu,** t.sk. kā tā veidojas un kas to finansē, kāda ir proporcija starp algu un

sagaidāmo pensiju, kā to aprēķināt, kādi ir valsts piedāvātie un katram personīgi pieejamie rīki pensijas lieluma palielināšanai.

4. **Iedzīvotāju izglītošana par investīcijām un uzkrājumu veidošanu.** Ekonomiski aktīvie iedzīvotāji jau ir investori otrajā pensiju limenī, izvēloties atbilstošākos pensiju plānus. Tādējādi jāmaksā izvērtēt, kur rodas potenciālais ienākums un zaudējumi, kā arī jāmaksā izvēlēties savam vecumam atbilstošu ieguldījumu stratēģiju. Nepieciešams skaidrot atšķirības starp, piemēram, uzkrājošo apdrošināšanu un ieguldījumiem pensiju plānos, kā arī 2. pensiju līmeņa mantošanas praktiskās nianšes. Tāpat būtu jāskaidro uzkrājumu veidošanas nepieciešamību, tā optimālo lielumu, izvietojumu, kā arī mājsaimniecības budžeta plānošanas un atbildīgas aizņemšanās principus.
5. **Iedzīvotāju izglītošana par to, kā netikt iesaistītam finanšu noziegumos,** it īpaši, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā, terorisma finansēšanā, proliferācijā un starptautisko sankciju apiešanā, piem. "naudas mūļi", precīzas informācijas norādīšanas nepieciešamība maksājumu mērķi un tml..
6. **Iedzīvotāju izglītošana ar atraktīvu, informatīvu un izglītojošu sižetu radīšanu par pārdomātu rīcību ar naudu,** t.sk. budžeta plānošanu, finanšu īstermiņa un ilgtermiņa mērķu noteikšanu, sava personīgā kredītreitinga veidošanu un pārdomātu aizņemšanos.
7. **Iedzīvotāju izglītošana par ēnu ekonomikas negatīvo ietekmi uz cilvēka un tautsaimniecības attīstību.**

Nepieciešamības gadījumā Asociācija ir gatava līdzdarboties satura veidošanā, ekspertu piesaistē un sniegt citu nepieciešamo atbalstu finanšu pratības tēmas atspoguļošanai.

Ar cieņu

valdes priekšsēdētāja

Sanita Bajāre

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

S.Spurķe, sabine.spurke@financelatvia.eu